

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У СТАРШІЙ ШКОЛІ»

Виконав: студент 2 курсу, групи ФК1-М19
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Соловей Богдан Вадимович

Керівник: Юрчишин Ю.В., кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Рецензент: Стасюк І.І., кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	8
1.1 Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі як психолого- педагогічна проблема	8
1.2 Термінологічний апарат підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі	14
1.3 Структура готовності як результату підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі	19
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	34
2.1 Методи дослідження	34
2.2 Організація дослідження	41
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДОСЛІДНО- ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	42
3.1 Стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі та аналіз результатів констатувального етапу педагогічного експерименту ..	42
3.2 Аналіз результатів формувального етапу педагогічного експерименту ..	50
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Актуальність теми. Соціально-економічні перетворення в українській державі та гостра потреба у здоровій нації актуалізують потребу суспільства в якісній професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури як цілісної педагогічної системи, функціонування якої передбачає створення умов для оволодіння студентами професійно орієнтованими знаннями, вміннями та навичками, які дозволять впроваджувати здоров'язберезувальні технології у загальноосвітніх навчальних закладах [23, с. 45-47; 44, с. 59; 48; 52]. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури в сучасних умовах характеризується активними інноваційними процесами, пов'язаними з демократизацією та гуманізацією, розробленням Державного стандарту та нового змісту вищої освіти, в зв'язку з чим розширюється соціокультурне середовище майбутньої професійної діяльності та змінюється його призначення. З позицій сьогодення здоров'язберезувальні освітні технології складають технологічну основу здоров'язберезувальної педагогіки, яка є однією з найперспективніших освітніх систем XXI століття.

Основні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури показали, що вони базуються на засадах Законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті (2002 р.), Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту (2004 р.), Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки (2011 р.), Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016 р.).

Актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені також необхідністю подолання суперечностей, які виникають між:

- зростанням попиту на висококваліфікованих учителів фізичної культури і недостатнім рівнем сформованості готовності випускників до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі;
- суспільними вимогами до здоров'язбереження учнів старшої школи і готовністю майбутніх учителів фізичної культури до такої діяльності;

- потребою студентів в оволодінні знаннями, вміннями та навичками щодо зміцнення та збереження здоров'я старшокласників і недостатнім теоретичним обґрунтуванням педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Визначення зазначених суперечностей, аналіз наукових джерел і власного досвіду викладацької діяльності вказують на необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Аналіз сучасного стану підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі показав, що обрана проблема розроблена ще недостатньо.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Мета дослідження полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Відповідно до мети сформульовано його основні **завдання дослідження**:

1. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури з'ясувати стан розробленості проблеми дослідження та уточнити зміст понять «підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі» та «готовність майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі».

2. Теоретично обґрунтувати структуру готовності як результату підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі; уточнити критеріальну

базу моніторингу ефективності підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі.

3. Розробити та теоретично обґрунтувати модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі; виявити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі, які експериментально перевірити.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань та досягнення мети використано *теоретичні, емпіричні та статистичні* методи дослідження.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 23-24 вересня 2020 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 87 сторінках, з яких 81 основного тексту, вона містить 9 таблиць, 10 рисунків. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку 71 використаного літературного джерела.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні теоретично узагальнено і запропоновано розв'язання проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі. Результати проведеного дослідження засвідчили ефективність розв'язання поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких загальних висновків.

1. Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури дав змогу з'ясувати стан розробленості проблеми підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі. На сьогодні суспільство вимагає від вищої професійної освіти професійної підготовки відповідальної та соціально активної особистості, здатної до розв'язання виникаючих педагогічних проблем, яка володіє високим рівнем готовності до виконання професійних функцій і, зокрема, готовності до продуктивного впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі розглядається як процес набуття студентами вищих навчальних закладів кваліфікації, яка дозволить їм організувати навчання з предмету «Фізична культура» відповідно до вікових, статевих та індивідуальних особливостей старшокласників, формувати у них необхідні знання, вміння і навички ведення здорового способу життя та розвивати їх життєво важливі рухові якості.

Готовність майбутнього вчителя фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі розглядається як результат підготовки та інтегративне особистісне утворення, яке формується у навчально-виховному процесі вищого начального закладу та зумовлює ефективність професійного функціонування з метою підвищення фізичної підготовленості та збільшення рухової активності старшокласників, зміцнення та збереження їх здоров'я.

2. Теоретично обґрунтовано структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі, яка розглядається як сукупність чотирьох взаємопов'язаних структурних компонентів, наповнених якісними характеристиками і показниками: мотиваційного, когнітивного, процесуального та особистісного. Мотиваційний компонент відображає мотивацію студентів до професійної діяльності у старшій школі, їх пізнавальний інтерес до здоров'язбереження в освіті, до формування ціннісного ставлення старшокласників до зміцнення та збереження здоров'я. Когнітивний компонент відображає теоретичну обізнаність майбутніх учителів фізичної культури щодо здоров'язбережувальних технологій у старшій школі (знання щодо індивідуально-психологічних особливостей старшокласників, знання щодо організації, підготовки і проведення уроку фізичної культури, знання щодо позакласної роботи з фізичного виховання з учнями старшої школи, знання щодо загальної теорії здоров'я, знання щодо формування здорового способу життя старшокласників, знання щодо особливостей впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі, знання щодо вдосконалення рухових якостей старшокласників). Процесуальний компонент відображає конструктивні, комунікативні, гностичні та рухові вміння і навички майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі. Конструктивні вміння і навички полягають в уміннях і навичках складати комплекс фізичних вправ для старшокласників, здійснювати перспективне і поточне планування з предмету «Фізична культура», який викладається у старшій школі. Комунікативні вміння і навички полягають в уміннях і навичках вступати в контакт з людьми, будувати з ними відносини, володіти культурою мови, зацікавлювати старшокласників до занять фізичними вправами та передати їм свою захопленість щодо цих занять. Гностичні вміння та навички полягають в уміннях і навичках спостерігати за ставленням старшокласників до процесу зміцнення власного здоров'я та підвищення їх фізичної підготовленості,

аналізувати педагогічні ситуації, користуватися навчально-методичною і науковою літературою, інформацією з мережі Інтернет щодо сучасних здоров'язбережувальних технологій. Рухові вміння та навички полягають в уміннях і навичках виконувати та правильно показати фізичні вправи, що входить в програму навчання старшокласників з предмету «Фізична культура», страхувати при виконанні учнями фізичних вправ. Особистісний компонент відображає наполегливість і організаторські здібності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

3. Уточнено критеріальну базу моніторингу ефективності підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі, до складу якої ввійшли мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний критерії, показники та рівні (високий, середній, низький).

4. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі. Цільовий блок моделі відображає необхідність реалізації основної мети (підготовка майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі) та розв'язання завдань (розвиток мотивації та відповідального ставлення майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі; оволодіння студентами професійно орієнтованими знаннями, вміннями і навичками щодо зміцнення та збереження здоров'я старшокласників; розвиток загальної фізичної підготовленості майбутніх учителів фізичної культури та їх особистісних якостей). Теоретико-методологічний блок складається з аксіологічного, діяльнісного, індивідуального, компетентнісного, культурологічного, особистісно орієнтованого, системного методологічних підходів і принципів (практичної спрямованості підготовки, наступності, системності та послідовності навчання, комплексності та єдності навчання і

виховання). Змістовий блок моделі відображає наявність професійно орієнтованих знань, умінь і навичок, якими оволодів майбутній учитель фізичної культури на аудиторних і позааудиторних заняттях з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Загальна теорія здоров'я», «Легка атлетика та методика її викладання» та введення дисципліни за вибором студентів «Здоров'язбережувальні технології в старшій школі». Технологічний блок моделі розкриває зміст програмно-технологічного забезпечення підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі. Результативний блок моделі відображає: структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі; критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький). Результатом є сформована готовність майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі.

5. Виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі, до яких віднесено: трансформацію змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах; педагогічна діагностика з використанням комп'ютерних технологій з метою визначення рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язбережувальних технологій у старшій школі; набуття досвіду студентами щодо впровадження здоров'язбережувальних технологій у процесі практичної діяльності зі старшокласниками. У процесі експериментальної роботи спостерігалися більш помітні зміни якості підготовки студентів експериментальної групи порівняно з контрольною групою. Дослідно-експериментальна робота підтвердила ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної

культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі.

Проведене дослідження дозволило визначити перспективні напрями подальшої розробки проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження здоров'язберезувальних технологій у старшій школі: аналіз закордонного досвіду здоров'язбереження учнів старшої школи та подальше професійне самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури в питаннях, пов'язаних з впровадження здоров'язберезувальних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. Ю. Ажиппо. – Х., 2013. – 39 с.
2. Алиев М. Н. Воспитание нравственно-волевых качеств у детей средствами физической культуры / М. Н. Алиев, А. Г. Гусейнов // Педагогика. – 2008. – № 1. – С. 67-73.
3. Алік Н. А. Допрофесійна підготовка майбутніх учителів освітньої галузі «Технологія» в умовах профільного навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання» / Н. А. Алік. – Чернігів, 2009. – 19 с.
4. Андриади И. П. Здоровьесбережение и современные подходы к внедрению здоровьесберегающих моделей в образовательное пространство высшей школы / И. П. Андриади, Л. С. Елькова // Педагогическое образование и наука. – 2009. – № 2. – С. 13-22.
5. Анпилова И. А. Особенности здоровьесбережения в школе [Электронный ресурс] / И. А. Анпилова. – Режим доступа к ресурсу : http://volodicheva.ucoz.com/load/nashe_mo/zdorovesberezhenie_statja_anpilovoj.
6. Арефьев В. Г. Основы теории та методики фізичного виховання : [підручник] / В. Г. Арефьев. – К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – 268 с.
7. Арефьева Л. П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до позакласної виховної роботи у старшій школі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Лариса Петрівна Арефьева. – К., 2010. – 273 с.
8. Артюшенко О. Ф. Організація та проведення змагань з легкої атлетики : [навчальний посібник] / О. Ф. Артюшенко, В. Д. Дручик,

Р. П. Карпюк, Л. А. Нечипоренко, О. В. Нечипоренко. – К. : ТОВ «Козарі», 2013. – 110 с.

9. Артюшенко О. Ф. Організація та проведення змагань з легкої атлетики : [тестові завдання] / О. Ф. Артюшенко, В. Д. Дручик, Л.А. Нечипоренко, Р. П. Карпюк. – К. : ТОВ «Козарі», 2011. – 66 с.

10. Атамась О. А. Аспекты формирования готовности будущих учителей физической культуры к внедрению технологий оздоровительного фитнеса / О. А. Атамась // Вектор науки Тольяттинского государственного университета: [сборник научных статей]. – Тольятти : ФГБОУ ВПО «Тольяттинский государственный университет», 2013. – № 1 (12). – С. 33-35.

11. Ахвердова О. А. К исследованию феномена «Культура здоровья» в области профессионального образования / О. А. Ахвердова, В. А. Магин // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 9 – С. 5-7.

12. Ахутина Т. В. Здоровьесберегающие технологии обучения: индивидуально-ориентированный подход / Т. В. Ахутина // Школа здоровья. – 2000. – Т. 7. – № 2. – С. 21-27.

13. Бабешко О. П. Здоров'яформувальні технології в реформуванні системи фізичного виховання учнівської молоді / О. П. Бабешко // Фізичне виховання в школах України. – 2009. – № 7. – С. 18-20.

14. Бабич В. І. Культура здоров'я як складова частина професійної підготовки майбутніх вчителів освітньої галузі «Фізична культура і здоров'я» / В. І. Бабич // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 1. – С. 134-139.

15. Бавтрюков И. А. Формирование психолого-педагогической компетентности у будущих специалистов по физической культуре и спорту : автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / И. А. Бавтрюков. – Ульяновск, 2009. – 22 с.

16. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М. : Физкультура и спорт, 1988. – 208 с.

17. Башкин В. М. Системный подход к оценке и коррекции тренировочного процесса на основе функционального состояния организма спортсмена : [монография] / В. М. Башкин. – Санкт-Петербург : Гос. ун-т аэрокосмического приборостроения, 2009. – 107 с.

18. Безкоровайна Л. В. Оцінка якостей, необхідних для майбутньої професійної управлінської діяльності фахівців фізичного виховання та спорту / Л. В. Безкоровайна // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 10. – С. 87-90.

19. Береговенко К. М. Створення умов для самореалізації особистості / К. М. Береговенко // Виховна робота в школі. – 2006. – № 8. – С. 40-49.

20. Бесарабчук Г. В. Дослідження теоретико-методичних основ проблеми контролю готовності учнів ліцеїв військового профілю до служби в армії / Г. В. Бесарабчук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 10. – С. 8-11.

21. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : [науково-методичний посібник] / І. Д. Бех. – К. : ІЗМН, 1998. – 204 с.

22. Бігун В. С. Людина в праві : аксіологічний підхід : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.12 «Філософія права» / В. С. Бігун. – К., 2004. – 19 с.

23. Богоявленская И. Ф. Личностно ориентированный подход к развитию познавательной сферы старшеклассников : автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / И. Ф. Богоявленская. – М., 2010. – 24 с.

24. Болгаріна В. С. Культурологічний підхід до управління школою : [навчальний посібник] / В. С. Болгаріна. – Х. : Видавнича група «Основа», 2006. – 107 с.

25. Болотіна О. В. Особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи із школярами спеціальної медичної групи у сучасних умовах вищої освіти / О. В. Болотіна // Вісник Луганського

національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 17. – С. 6-11.

26. Бондаревская Е. В. Смыслы и стратегии личностно ориентированного воспитания / Е. В. Бондаревская // Педагогика. – 2001. – №1. – С. 17-24.

27. Бондарук Г. А. Аксіологічний підхід – основа формування цілісної особистості майбутнього педагога : [монографія] / НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих [Бондарук Г. А. та ін.]; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Хомич Л. О. – К., 2010. – 143 с.

28. Борейко Н. Ю. Історичний аналіз системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів / Н. Ю. Борейко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 9. – С. 33-38.

29. Борщов С. До проблеми про формування культури здоров'я та здорового способу життя школярів-підлітків / С. Борщов, І. Остополець // Фізичне виховання в школі. – 2010. – № 3. – С. 37-39.

30. Вакуленко О. В. Здоровий спосіб життя як соціально-педагогічна умова становлення особистості у підлітковому віці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / О. В. Вакуленко. – К., 2001. – 20 с.

31. Варв'янський С. Місце фізичної культури в системі культурних цінностей / С. Варв'янський, О. Куц // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 18. – С. 21-24.

32. Варварук Н. Чинники формування свідомого ставлення студентів до власного здоров'я / Н. Варварук, Г. Презлята // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 4. – С. 24-25.

33. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберезувальних технологій у навчально-виховному процесі / О. Ващенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 8 (32). – С. 1-6.

34. Великий тлумачний словник української мови [Електронний ресурс] / І. А. Анпилова. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.slovnyk.net/swrd>.

35. Виленский М. Я. Методологический анализ общего и особенного в понятиях «здоровый образ жизни» и «здоровый стиль жизни» / М. Я. Виленский, С. О. Авчинникова // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 11. – С. 29-37.

36. Виленский М. Я. Физическая культура в самосовершенствовании личности будущего учителя : [учебне пособие] / М. Я. Виленский, В. А. Беляева. – М. : МГПИ, 1985. – 19 с.

37. Виленський М. Я. Гуманитарні орієнтири фізическої культури в підготовці спеціалістів / М. Я. Виленський, В. В. Черняєв // Педагогічне освітання і наука. – 2002. – № 3. – С. 14-18.

38. Виноградова Е. Б. Системний підхід к підготовці научних і научно-педагогічних кадрів / Е. Б. Виноградова. – Санкт-Петербург : Изд-во Политехнического ун-та, 2010. – 420 с.

39. Віндюк А. В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до формування в учнів уміння самостійно виконувати фізичні вправи / А. В. Віндюк, Є. А. Захаріна // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – № 2. – С. 20-26.

40. Войтовська О. М. Педагогічна діагностика професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в процесі вивчення біологічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. М. Войтовська. – К. : 2014. – 20 с.

41. Воронін Д. Є. Деякі питання гуманітарних орієнтирів фізичної культури в підготовці фахівців / Д. Є. Воронін // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 21. – С. 8-14.

42. Воронін Д. Є. Загальнопедагогічний і психологічний аналіз сутності і компонентів здорового способу життя студентів економічних спеціальностей / Д. Є. Воронін, М. М. Воронін, Д. Є. Окса, М. М. Окса // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 6. – С. 3-21.

43. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті / Д. Є. Воронін // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 2. – С. 25-28.

44. Вострокнутов Л. Д. Генезис і розвиток правових норм в галузі фізичної культури і здорового способу життя українського народу : від звичаєвого права до законодавства початку ХХ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Л. Д. Вострокнутов. – Х., 2003. – 20 с.

45. Гавдис М. С. Эстетическое воспитание молодежи в учреждениях культуры на спортивно-бальных программах : деятельностный подход : автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Теория, методика и организация социально-культурной деятельности» / М. С. Гавдис Михаил Степанович. – Орел, 2008 – 22 с.

46. Гайдур М. І. Підготовка майбутніх учителів до організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів в умовах інформаційного середовища : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / М. І. Гайдур. – Ялта, 2010. – 17 с.

47. Галанова О. А. Иностранный язык в компетентностной модели подготовки магистров [Электронный ресурс] / И. А. Анпилова. – Режим доступа к ресурсу : <http://www.duskyrobin.com/tpu/2005-06-00055.pdf>.

48. Галицька М. М. Формування у студентів вищих навчальних закладів сфери туризму готовності до іншомовного спілкування : автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М. М. Галицька. – К., 2007. – 22 с.

49. Гальченко Л. В. Особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання рухливих і національних ігор у професійній діяльності / Л. В. Гальченко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова; за ред. Г. М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. – Вип. 7. – С. 70-73.

50. Гаращенко Л. Здоров'язбережувальні технології фізичного виховання дітей дошкільного віку: реалії та перспективи [Електронний ресурс] / Л. Гаращенко. – Режим доступу до ресурсу : www.nbuv.gov.ua.

51. Гаснікова О. М. Організаційно-методичні умови формування ціннісного ставлення до репродуктивного здоров'я у підлітків загальноосвітньої школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / О. М. Гаснікова. – К., 2010. – 20 с.

52. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання та спорт» : [навчальний посібник] / М. С. Герцик, О. М. Вацеба. – Львів : Українські технології, 2002. – 232 с.

53. Гидрович С. Р. Компетентностный подход к формированию основных образовательных программ третьего поколения : [монография] / С. Р. Гидрович, И. И. Егорова, А. Ю. Курочкина. – Санкт-Петербург, 2010. – 106 с.

54. Головка Д. П. Особливості психологічної підготовки легкоатлетів – спринтерів, що знаходяться на заключних етапах багаторічної підготовки / Д. П. Головка // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 5. – С. 14-22.

55. Гончаренко М. С. Валеологічні аспекти формування здоров'я у сучасному освітянському процесі / М. С. Гончаренко, В. Є. Новикова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 12. – С. 39-43.

56. Горащук В. П. Теоретичні і методологічні засади формування культури здоров'я школярів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. П. Горащук. – Х., 2004. – 40 с.

57. Горащук В. П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика) / В. П. Горащук. – Луганск : Альма-матер, 2003. – 376 с.

58. Горбенко М. І. Значення рівня компетентності вчителів загальноосвітніх предметів щодо проблеми формування здорового способу життя школярів / М. І. Горбенко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2003. – № 23. – С. 199-203.

59. Грейда Н. Б. Засоби фізкультурно-оздоровчої роботи в школі / Н. Б. Грейда // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – Х., 2001. – № 16. – С. 33-36.

60. Григор'єв В. Здоровий спосіб життя : методологічні засади дослідження / В. Григор'єв // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 4. – С. 24-30.

61. Григоренко В. Г. Дидактические основы формирования профессионально-педагогической мотивации у студентов высшей педагогической школы / В. Г. Григоренко, Е. Г. Мухаматгалеев // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2003. – № 23. – С. 260-268.

62. Григоренко В. Г. Теория дифференциально-интегральных оптимумов педагогических факторов в физической и социальной реабилитации человека / В. Г. Григоренко – М. : ФСИ России, 2000. – 150 с.

63. Григорьев С. В. Анализ уровня ценностных ориентаций профессиональной направленности выпускников сферы физического воспитания и спорта / С. В. Григорьев, А. Г. Бойко, Т. А. Базылюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 18. – С. 245-254.

64. Parish L. E., Treasure D. C. Physical activity and situational motivation in physical education: influence of the motivational climate and perceived ability // Research Quarterly for Exercise and Sport. – 2003. – P. 40–52.

65. Parsons C. The Health Promoting Schools in Europe: Conceptualizing and Evaluating the change / Parsons C., Stears D., Thomas C. // J. Health Edu. – 1995. – Vol. 55. – P. 311-321.

66. Physical activity and health in Europe: evidence for action / eds. N. Cavill, S. Kahlmeier, F. Racioppi. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2006. – 40 p.

67. Standage Martyn. Students' motivational responses toward school physical education and their relationship to general self-esteem and health-related quality of life / Martyn Standage, Fiona Gillison // Psychology of Sport and Exercise. - September 2007. – Vol. 8. – Issue 5. – P. 704–721.

68. Talbot M. The case for Physical Education / M. Talbot // World summit on Physical Education. – Berlin, 2001. – P. 39.